

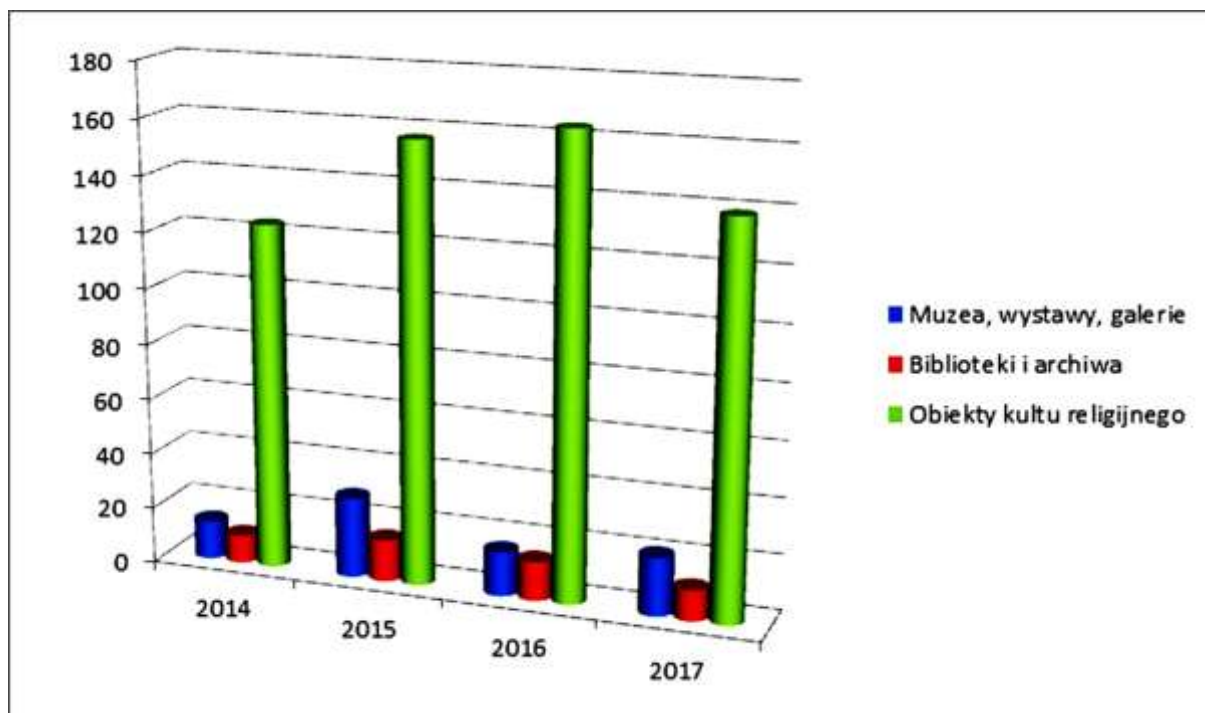
POŻARY W OBIEKTACH ZABYTKOWYCH W LATACH 2014-2017

MONIKA BARWIK

Na stronie internetowej Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w zakładce Państwowa Straż Pożarna znajdujemy zestawienia interwencji PSP za lata 2010-2017. Jest to materiał statystyczny, opracowywany zgodnie z „Zasadami ewidencjonowania zdarzeń w zmodernizowanym Systemie Wspomagania Decyzji – ST”, stanowiący istotne źródło informacji przedstawionych w postaci różnorodnych zestawień statystycznych.

Niestety Państwowa Straż Pożarna nie prowadzi odrębnych statystyk dla zabytków z wyjątkiem umieszczonej w dziale *Inne obiekty* zdefiniowanej pod numerem kodu 808 grupy obejmującej zabytki kultury materialnej niebędące budynkami. Pożary obiektów zabytkowych mieszczą się w działach opisanym jako *Obiekty użyteczności publicznej*, obiekty mieszkalne, obiekty produkcyjne; mogą też zostać zaliczone do obiektów magazynowych czy środków transportu - chyba że te ostatnie zostaną rozpoznane i zakwalifikowane do grupy kodu 808. Tak więc, aby prześledzić tendencję zagrożenia dóbr kultury pożarem, korzystamy z działu *Obiekty użyteczności publicznej* i sklasyfikowanych w nim pod numerami kodów następujących grup:

- 107 – obiekty kultu religijnego i sakralne,
- 108 – muzea, skanseny, wystawy, galerie,
- 109 – biblioteki, archiwa.

Pożary w obiektach gromadzących dobra kultury, lata 2014-2017

Z zamieszczonych tam danych¹ wynika, że w roku 2014 straż pożarna gasiła pożary 124 razy w obiektach oznaczonych kodem 107, 14 razy w grupie oznaczonej kodem 108 i 10 razy w grupie kodu 109. W roku 2015 dla grupy 107 odnotowano 157 takich interwencji, dla 108 - 29, dla 109 - 15. W roku 2016 w grupie 107 - 164, 108 - 16, 109 - 14. W roku 2017 liczba pożarów dla grupy 107 wyniosła 139, dla grupy 108 - 21, a dla 109 - 11.

W tym samym okresie dla zabytków kultury materialnej niebędących budynkami liczba pożarów rocznie wahała się od 3 do 7. Tak więc poziom zagrożenia w badanym czasie utrzymywał się na mniej więcej stałym poziomie.

Większość tych pożarów została zakwalifikowana jako małe – odnotowano natomiast 9 dużych pożarów i 2 bardzo duże. Pamiętać jednak należy, że najmniejszy nawet pożar stanowi ogromne zagrożenie.

Statystyki pożarów potwierdzają, że za większością odnotowanych incydentów, pośrednio lub bezpośrednio, stoi człowiek (podpalenia, nieumyślne zaproszenie ognia, niewłaściwe użytkowanie odbiorników energii elektrycznej i urządzeń grzewczych, niewłaściwe prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich, nieostrożne posługiwanie się materiałami łatwopalnymi itd.). Nieopanowany w porę żywioł trawi dosłownie wszystko. W ogniu ginie dorobek twórczy myśli i pracy wielu pokoleń, zniszczeniu ulegają cenne obiekty architektury i przechowywane w nich dzieła sztuki. O ile samą budowlę można zrekonstruować, choć straci ona wówczas swą wartość historyczną, o tyle jej wyposażenie i wystrój często są nie do odtworzenia.

PRZYKŁADY POŻARÓW OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH W LATACH 2014-2017

ROK 2014

IV Dwór Oliwski w Gdańsku-Oliwie (woj. pomorskie)

Dwór zbudowano w XVIII wieku. To jedna z rezydencji, które gdańscy patrycjusze i bogaci kupcy stawiali na przedmieściach i w podgdańskich osadach. Jednym z pierwszych właścicieli był burmistrz Gdańska Karol Groddeck (1699-1774). Obiekt wpisany do rejestru zabytków. Pożar, który wybuchł 10 stycznia, całkowicie zniszczył dach zabytkowego dworu. Przyczyną pożaru było prawdopodobnie zaproszenie ognia.

Dwór Fischera w Gdańsku (woj. pomorskie)

Wzniesiony najprawdopodobniej pod koniec XVIII w., był własnością Richarda Fischera, browarnika gdańskiego, filantropa i zasłużonego dla dzielnicy miasta Nowy Port obywatela. Dwór jest wpisany do rejestru zabytków. Od dłuższego czasu nieużytkowany. Przyczyną pożaru, który wybuchł 13 stycznia, było zaproszenie ognia - na parterze budynku ktoś rozpałił ognisko.

Pałac z XVIII w. w Turawie (woj. opolskie)

Dawniej siedziba rodu von Garnier; mieścił się w nim dom dziecka, obecnie należy do prywatnej firmy. Pożar wybuchł 1 lutego podczas trwających przygotowań do mającego się tu odbyć balu (na kilkadziesiąt osób); spłonęło 300 metrów kw. dachu i poddasza. Ustalono, że porywy wiatru przeniosły cząstki sadzy z komina na poszycie dachu.

1 „Dane statystyczne KG PSP” [źródło: www.kgppsp.gov.pl, data 7.06.2018].

Dom podcieniowy, zabytek osadnictwa holenderskiego z końca XVIII w. w Złotowie (woj. pomorskie)

Wzniesiony dla Johanna Gabriela Preussa, należał do menonitów; współcześnie użytkowany jest przez kilka rodzin. Do pożaru doszło w nocy z 9 na 10 marca. Ogień częściowo strawił podcień i cały dach. Prawdopodobną przyczyną pożaru, według wstępnych ustaleń, było zapalenie się sadzy w przewodzie kominowym.

Kościół pw. św. Doroty w Rogowie k. Żnina (woj. kujawsko-pomorskie)

Murowany, wzniesiony w latach 1828-1831 w stylu klasycystycznym z elementami neoklasycyzmu. Pożar wybuchł 30 marca; spaleni uległy hełmy wież oraz kryty dachówką dach o konstrukcji drewnianej. Ogień nie dotarł do wnętrza kościoła, ale zostało one zalane wodą użytą do gaszenia. Niewykluczone, że pożar mogła spowodować niesprawna instalacja elektryczna.

Bazylika katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Sosnowcu (woj. śląskie)

Zbudowana w latach 1893-1901 według projektu architekta Karola Kozłowskiego. W latach 1904-1906 ozdobiona freskami, których autorami byli Włodzimierz Tetmajer i Henryk Uziembło. Pożar wybuchł w nocy z 28 na 29 października. Spaliła się, niemal w całości, więźba dachowa nad nawą główną, prezbiterium i transeptem, uszkodzona, wskutek zalania podczas akcji gaśniczej, została też część polichromii. Kościół jest wpisany do rejestru zabytków. Z powodu zniszczeń, do których doszło podczas pożaru, nie udało się ustalić jego przyczyn. Można jedynie przypuszczać, że źródłem ognia była niesprawna instalacja elektryczna w przestrzeni pomiędzy konstrukcją dachu a sklepieniem.

Zamek w Kliczkowie (woj. dolnośląskie)

Zamek, którego początki sięgają XIII stulecia, był wielokrotnie rozbudowywany i przebudowywany. Wielka przebudowa odbyła się w końcu XIX wieku. Ostatni gruntowny remont i zaadaptowanie zamku na potrzeby kompleksu hotelowo-wypoczynkowego nastąpiło w 2001 roku. Obiekt wpisany do rejestru zabytków. Na początku grudnia w wyniku pożaru spaliło się 200 metrów kw. dachu i część poddasza. Prawdopodobnie przyczyną pożaru była szczelność komina.

Zamek Książ (woj. dolnośląskie)

W zamku, o którym pierwsze pisemne wzmianki pochodzą z końca XIII w., mieści się obecnie Centrum Kongresowo-Kulturalne, a właścicielem jest Gmina Wałbrzych. Obiekt wpisany do rejestru zabytków. Pożar, 10 grudnia, zaczął się od poddasza i szybko rozprzestrzenił na dach budynku. Ogień strawił blisko 500 metrów kw. dachu. W wyniku pożaru i akcji gaśniczej nie ucierpiała zabytkowa część obiektu. Przyczyną pożaru było zaproszenie ognia spowodowane nieumiejętnym posługiwaniem się palnikiem gazowym podczas prac remontowych.

ROK 2015

Willa Grohmana w Łodzi

Zbudowana w stylu neorenesansowym w 1881 r. przez Ludwika Grohmana. Willa figuruje w rejestrze zabytków. Pożar wybuchł 10 marca, gdy w obiekcie trwały prace dekarские, stąd podejrzenie, że do pożaru doszło na skutek zaproszenia ognia przez jednego z pracowników ekipy remontowej.

Muzeum Ziemi - Juna w Szklarskiej Porębie (woj. dolnośląskie)

Prywatne muzeum mieściło się w zabytkowym, liczącym 300 lat, budynku; znajdowała się tam ekspozycja minerałów z Polski i ze świata, prezentowano również narzędzia rzemieślnicze z ubiegłych wieków. Dnia 18 marca wybuchł pożar. Obiekt spłonął prawie doszczętnie. Przyczyny pożaru nie są znane.

Młyn Szancera w Tarnowie (woj. małopolskie)

Młyn o napędzie parowym wybudowano w 1846 r. z inicjatywy przemysłowca Henryka Szancera. Obiekt nie był wpisany do rejestru zabytków, ale był objęty ochroną konserwatorską jako element układu historyczno-urbanistycznego miasta. Doszło do dwóch pożarów, w marcu i kwietniu (Wielkanoc). Pierwszy udało się ugasić. W wyniku drugiego ogień strawił w całości dach i część drewnianych kondygnacji budynku. Biegły działający na zlecenie prokuratury ustalił, iż doszło do celowego podpalenia.

Pałac w Cieszycach (woj. dolnośląskie)

Neorenesansowy pałac w stylu włoskiej willi zbudowany został w drugiej połowie XIX wieku. Budynek nieużytkowany. Pożar wybuchł 24 kwietnia. Spłonęło poszycie dachowe, poddasze i część piętra. Zatrzymano sprawców podpalenia. W wyniku kolejnego pożaru spaliło się około 4 metrów kw. dachu.

Baszta warowna dawnego opactwa sióstr benedyktynek w Jarosławiu (woj. podkarpackie)

Dnia 23 lipca stanęła w płomieniach jedna z dziewięciu baszt warownych, które wraz z kilometrowym murem składały się na wybudowane w pocz. XVII w. umocnienia obronne dawnego opactwa. Obiekt wpisany do rejestru zabytków. Ogień zniszczył całe poszycie dachowe, a także drewnianą klatkę schodową. Przypuszczalna przyczyna pożaru - nieumyślne zaproszenie ognia podczas prac konserwatorskich.

Pałac w Gołędzinowie (woj. dolnośląskie)

Budynek o cechach klasycystycznych z pierwszej połowy XIX wieku. Od lat 90. pałac nie był zamieszkały i popadał w ruinę. Ujęty w ewidencji zabytków. W nocy 29 sierpnia pożar objął cały dach i wnętrze budynku. Przypuszczalna przyczyna pożaru - celowe podpalenie.

Kościół pw. św. Doroty w Mileszkach w Łodzi (woj. łódzkie)

Świątynia pochodziła z 1766 r., zbudowana była z bali modrzewiowych, dach kryty gontem. Wewnątrz znajdowały się trzy późnorenesansowe ołtarze z początku XVII w., trzy rzeźby gotyckie z XV w. i wiele innych cennych zabytków. Wpisany do rejestru zabytków. Spłonął doszczętnie 31 sierpnia. Strażacy zdołali uratować jedynie ornaty i kielichy liturgiczne. Przyczyną pożaru było prawdopodobnie zwarcie instalacji elektrycznej.

Kamienica Krongolda w Warszawie (woj. mazowieckie)

Wzniesiona w latach 1896-1899, wpisana do rejestru zabytków. Dnia 15 listopada ogień strawił część dachu. Przyczyną pożaru mogło być podpalenie.

Most Lisewski w Tczewie (woj. pomorskie)

Most na Wiśle w Tczewie zaprojektowany przez Carla Lentze został zbudowany w latach 1851-1857. Ówczesnie był najdłuższym mostem w Europie. Stanowił światowej klasy zabytek inżynierii lądowej. Wpisany do rejestru zabytków. Pożar wybuchł w nocy z 26 na 27 listopada. Ogień strawił najstarszą

drewnianą część mostu w pobliżu jednej z wieżyczek. Nie ucierpiała jego konstrukcja stalowa. Most był w trakcie remontu. Być może do nieumyślnego zaprószenia ognia doszło podczas prac remontowych.

Pałac w Ciepeliowicach (woj. opolskie)

Budynek z ok. 1800 r. z dobudowanym w XX w. skrzydłem. Wpisany do rejestru zabytków. Częściowo zamieszkały przez dzikich lokatorów. Pożar, który wybuchł 10 grudnia, zajął niemal całe poddasze. Z budynku ewakuowano trzy osoby. Istnieje prawdopodobieństwo, że któraś z nich mogła zaproszyć ogień.

ROK 2016

Kościół pw. św. Antoniego w Braniewie (woj. warmińsko-mazurskie)

Wzniesiony w latach 1830-1838 w stylu późnoklasycystycznym, według projektu Karla Friedricha Schinkla, jako świątynia ewangelicka. Kościół był wpisany do rejestru zabytków. Na wyposażeniu znajdowało się wiele cennych zbiorów, m.in. prospekt organowy wykonany w stylu późnoklasycystycznym. W wyniku pożaru, który wybuchł 3 stycznia, spaliła się cała konstrukcja drewniana dachu. Uległ on zawaleniu i zniszczył wnętrze kościoła. Uratowano zabytkowe organy i część wyposażenia kościoła. Pożar powstał w wyniku zapalenia belki stropowej znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie kanału dymowego w kominie.

Dwór w Miłachowie (woj. zachodniopomorskie)

Wzniesiony w pierwszej połowie XIX w., wpisany do rejestru zabytków. Własność prywatna. W budynku funkcjonowało jedno mieszkanie, w którym 5 stycznia wybuchł pożar. Spłonął dach obiektu, została również naruszona konstrukcja budynku. Przyczyną pożaru mógł być źle rozpalony kominek.

Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Libuszy (woj. małopolskie)

Dawny kościół parafialny z 1513 roku. Wpisany do rejestru zabytków. Uznawany za jeden z najpiękniejszych i najlepiej zachowanych kościołów drewnianych na Podkarpaciu – spłonął w lutym 1986 roku. Odbudowany z pietyzmem na przełomie XX i XXI w., spłonął ponownie po 30 latach, 2 lutego 2016 roku. Najbardziej prawdopodobną przyczyną pożaru było zwarcie w instalacji elektrycznej.

Dom w Kowarach (woj. dolnośląskie)

Budynek mieszkalno-gospodarczy z początku XIX w. o konstrukcji szachulcowej. Wpisany do gminnej ewidencji zabytków, nieużytkowany. W wyniku pożaru, do którego doszło 7 lutego, spaleni uległ cały dach oraz część pomieszczeń na parterze. Przyczyna pożaru – nieustalona.

Willa „Jolancin” w Milanówku (woj. mazowieckie)

Budynek zbudowano około 1925 r. w stylu zakopiańskim. Elewację frontową (północną) w jej asymetrycznym układzie wyróżnia arkadowy trójosiowy podcień, na którym wsparto taras oraz ryzalit z werandą zwieńczoną trójkątnym szczytem. Obiekt swoim charakterem wyróżniał się spośród zabytkowej zabudowy Milanówka z lat 20. XX wieku. Willa wpisana do rejestru zabytków, zamieszkała. Pożar wybuchł 20 marca. Ogień objął ostatnią kondygnację budynku. Konieczna była ewakuacja mieszkańców. Nie wiadomo, co było przyczyną pożaru.

Pałac w Belczu Wielkim, straty spowodowane bezpośrednio pożarem w dniu 15 maja 2016, fot. Archiwum DAK NIMOSZ

Świdermajery (woj. mazowieckie)

Świdermajery to podwarszawskie letniskowe domy drewniane z przełomu XIX i XX w., powstające na tzw. linii otwockiej. Twórcą tego stylu, charakteryzującego się m.in. ażurowymi zdobieniami werand i ganków, był Michał Elwiro Andriolli mieszkający od 1886 r. nad Świdrem. W kwietniu wybuchły dwa pożary w tego typu obiektach.

Na początku kwietnia spłonął doszczętnie – niezamieszkały – dom w Otwocku. Kilka dni później do podobnego pożaru doszło w Józefowie. Zniszczeniu uległo dwie trzecie domu, część została zalana podczas akcji gaśniczej. W obiekcie zameldowanych było 17 osób. Nie można wykluczyć podpalenia, przynajmniej w odniesieniu do niektórych przypadków.

Zabytkowa kamienica na warszawskiej Woli (woj. mazowieckie)

Kamienice przy ul. Łuckiej w Warszawie płonęły już wielokrotnie. W ubiegłym roku doszło do serii pożarów budynków oznaczonych numerami 8, 10 i 12. Jedna z kamienic wpisana była do rejestru zabytków. Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa złożył stołeczny konserwator zabytków. W styczniu 2016 roku sprawę umorzono z powodu niewykrycia sprawcy.

Na przełomie kwietnia i maja tego roku doszło do ponownych podpaień. Dnia 29 kwietnia w ogniu stanęła przybudówka między kamienicami 8/10 i 12. Początkowo akcję gaśniczą utrudniała zamknięta brama, po otwarciu której pięć zastępów straży pożarnej bez większych problemów ugasiło pożar. Kilka dni po tym zdarzeniu - 6 maja - znowu płonęły zabudowania przy ul. Łuckiej. Tym razem ogień pojawił się na szóstym piętrze pustostanu pod numerem 8. Zanim dojechała straż pożarna, palił się już dach budynku, poddasze i inne piętra. Częstotliwość opisywanych zdarzeń wskazuje na systematyczne, planowe niszczenie zabytkowych kamienic tak, by nadawały się jedynie do rozbiórki. Teren, na którym są zbudowane, w pobliżu powstających biurowców i centrum handlowo-usługowego, jest z pewnością bardzo atrakcyjny dla deweloperów i nie tylko.

Fabryka porcelany „Wałbrzych” (woj. dolnośląskie)

Do kolejnego pożaru w nieczynnej Fabryce Porcelany „Wałbrzych” na Starym Zdroju doszło w maju. Tym razem ogień został podłożony w najstarszym obiekcie zlikwidowanego zakładu, który był wpisany do rejestru zabytków. Spłonęło wnętrze i 200 metrów kw. dachu. Prawdopodobną przyczyną pożaru było zaproszenie ognia lub celowe podpalenie.

Młyn na Nadolniku w Poznaniu (woj. wielkopolskie)

Młyn na Nadolniku powstał w XVIII wieku. Przez blisko 100 lat należał do firmy Pinn&Aronsohn. Pożarem, który wybuchł 2 maja, objęta została cała konstrukcja pięciokondygnacyjnego budynku. Wcześniej młyn płonął także w 2014 i 2015 roku. Istnieje duże prawdopodobieństwo – co w wypadku zabytkowych budynków wymagających remontu pod nadzorem konserwatora nie jest rzadkością – że doszło do podpalenia.

Pałac w Bełczu Wielkim (woj. dolnośląskie)

Barokowy pałac pochodzi z połowy XVIII wieku. Był wielokrotnie przebudowywany, ostateczną formę uzyskał w 1910 roku. Wpisany do rejestru zabytków. Obiekt od wielu lat jest opuszczony, a dostęp do niego nie stwarza większych problemów. W wyniku pożaru, który wybuchł 15 maja, spłonął dach i więźba dachowa budynku. Prawdopodobną przyczyną pożaru było podpalenie.

Pałac w Belczu Wielkim, straty spowodowane akcją gaszenia pożaru w dniu 15 maja 2016, fot. Archiwum DAK NIMOZ

Komora celna w Silnie, straty spowodowane bezpośrednio pożarem w dniu 26 maja 2016, fot. Archiwum DAK NIMOZ

Komora celna w Silnie (woj. kujawsko-pomorskie)

Budynek komory celnej został wzniesiony pod koniec XIX wieku. Wpisany do rejestru zabytków. Pożar (26 maja 2016 r.) całkowicie zniszczył dach, zawaleniu uległ komin, spalony został strop między piętrem i poddaszem, nadpalone stropy między parterem i piętrem, spalone wewnętrzne drewniane stolarki drzwiowe i drewniane schody klatki schodowej. Przyczyna pożaru – jak dotąd – nieznaną.

Kościół pw. św. Antoniego Padewskiego we wsi Florczaki (woj. warmińsko-mazurskie)

Kościół barokowy z 1796 r. o klasycystycznej fasadzie. Budowla posiada charakterystyczny, czterospadowy dach. Wpisana jest do rejestru zabytków. W pożarze 3 lipca spłonęła część wnętrza kościoła, w tym zabytkowy ołtarz. Stopiły się cenne zabytkowe organy. Zniszczeniu uległo wyposażenie, czyli żyrandole, figury, także ołtarze boczne oraz tabernakulum. Ze wstępnych ustaleń wynika, że ogień pojawił się przy ołtarzu.

Willi Richtera w Łodzi (woj. łódzkie)

Zbudowana została według projektu architekta Ignacego Stebelskiego w latach 1903-1904 dla Reinholda Richtera zgodnie ze wzorcami „architektury nieregularnej”. W zabytkowym budynku swoją siedzibę ma rektorat Politechniki Łódzkiej. Wpisana do rejestru zabytków. Dnia 8 lipca zapalił się dach willi, który spłonął niemal całkowicie, a jej wnętrza zostały w znacznym stopniu uszkodzone. Najbardziej prawdopodobne przyczyny pożaru to zaproszenie ognia podczas prac remontowych lub zwarcie instalacji elektrycznej. Ogień pojawił się na dachu remontowanego budynku, gdzie pracowali dekarze.

Zabytkowy budynek mieszkalny w Bobrownikach (woj. kujawsko-pomorskie)

Dom został zbudowany w 1838 r. dla bednarza, stróża i straży wojskowej lokalnego magazynu solnego, założonego w połowie XVIII wieku. Wpisany do rejestru zabytków.

W wyniku pożaru i akcji gaśniczej, 9 lipca, zniszczeniu uległa cała konstrukcja i pokrycie dachu oraz większa część stropów. Przyczyna pożaru, jak dotąd, nieznaną.

Kościół Ewangelicko-Augsburski w Międzyrzeczu Górnym (woj. śląskie)

Neogotycka świątynia wzniesiona według projektu Szulca z Bielska została poświęcona 1 listopada 1866 roku. Pod koniec lipca 2016 r. doszło do pożaru w zakrystii kościoła. W wyniku pożaru zawaleniu uległ strop nad zakrystią, spaliła się część wyposażenia i schody na ambonę. Według wstępnych ustaleń prawdopodobną przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej.

Dwór drewniany w Bachorzewie (woj. kujawsko-pomorskie)

Budynek wzniesiony w latach 1866-1868; drewniany i otynkowany, nakryty wysokim dwuspadowym dachem mieszczącym użytkowe poddasze. Wpisany do rejestru zabytków. W wyniku pożaru (20 sierpnia) i akcji gaśniczej zniszczeniu uległa cała więźba dachowa i pokrycie dachu, znaczna część stropów, część ściany od strony południowej, zniszczony został całkowicie ganek w elewacji frontowej i weranda od strony południowej. Prawdopodobnie przyczyną pożaru było podpalenie.

Kaplica pw. Ikony Matki Bożej „Wszystkich Strapionych Radość” w Knorydach (woj. podlaskie)

Kaplicę wzniesiono w 1872 r. z inicjatywy mieszkańca Knoryd, Pawła Cara. Budowla drewniana, o konstrukcji zrębowej, salowa; przed wejściem ganek; na tyłach nawy przybudówka zamknięta wielobocznie. Budynek spłonął doszczętnie (1 sierpnia) wraz z wyposażeniem.

Sprawcy podpalenia zostali zatrzymani przez policję. Podpalili zabytek, by zatrzeć ślady kradzieży.

Mennonicki budynek mieszkalny w Słońsku Górnym, Ciechocinku (woj. kujawsko-pomorskie)

Wzniesiony w 1783 r. budynek stanowiący część dawnej zagrody był przykładem tzw. budownictwa „olęderskiego” lub „kolonizacyjnego”. Wpisany do rejestru zabytków, jest własnością prywatną. Był w złym stanie technicznym i popadał w ruinę. W wyniku pożaru, 20 września 2016 r., zniszczeniu uległy ściany zewnętrzne, więźba dachowa, stropy, komin, ceglane ściany wewnętrzne oraz stolarka okienna i drzwiowa. Spaleniu uległa belka z inskrypcją fundacyjną oraz datą remontu obiektu. Właściciel starał się o wykreślenie go z rejestru z uwagi na brak środków na remont. Prawdopodobnie przyczyną pożaru było podpalenie.

ROK 2017

Dawny browar w Wejherowie (woj. pomorskie)

Pożar na terenie dawnego browaru/winiarni w centrum Wejherowa wybuchł 21 lutego. Historia browaru sięgała jeszcze czasów pruskich.

Zabudowania winiarni od wielu lat są opuszczone. Pomiędzy właścicielem obiektu a konserwatorem zabytków trwał konflikt dotyczący prowadzenia na tym terenie inwestycji. Inspektor nadzoru budowlanego wydał nakaz rozbiórki z uwagi stan zachowania budynku. Konserwator zabytków widzi jednak konieczność pozostawienia piwnic pochodzących z XIX w., na co nie chce zgodzić się właściciel. W marcu 2016 r. zniszczone w wielkim pożarze z lutego budynki zostały rozebrane, a gruz wywieziony.

Kościół pw. św. Jana Nepomucena w Kliczkowie Małym (woj. łódzkie)

Drewniany kościół jednonawowy, konstrukcji zrębowej został wzniesiony w 1764 r. z fundacji Rocha Tarnowskiego. Wpisany wraz z wyposażeniem do rejestru zabytków.

Pożar zauważono 21 maja 2017 roku. Ogień został szybko opanowany. Przyczyną pożaru była prawdopodobnie pozostawiona w kościele niedogaszona świeca paschalna.

Kościół katedralny pw. Wniebowzięcia NMP w Gorzowie Wielkopolskim (woj. lubuskie)

Zbudowany został w drugiej połowie XIII wieku. Pierwotnie zaplanowany jako romańska bazylika, ostatecznie otrzymał formę gotyckiej pseudobazyliki. Wpisany do rejestru zabytków. Pożar wybuchł 1 lipca 2017 roku. Zapaliła się drewniana konstrukcja wieży katedralnej, wznoszącej się na wysokość 40 metrów. Źródło ognia znajdowało się tuż nad dzwonami. W czasie pożaru poważnie ucierpiała kopuła i wnętrze wieży. Zniszczeniu uległy organy, które znajdowały się ponad wejściem do nawy głównej. Przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej.

Zabytkowa stodoła w Dubinie (woj. wielkopolskie)

Wybudowana około 1879 r., w konstrukcji drewnianej, szachulcowej. Obiekt położony był w zespole stodół szachulcowych w Dubinie, od 1988 r. figuruje w rejestrze zabytków. Budynek spłonął doszczętnie 10 sierpnia 2017 r. w wyniku uderzenia pioruna.

Dwór w Sieroszewicach (woj. wielkopolskie)

Dwór eklektyczny, wzniesiony prawdopodobnie w trzeciej ćwierci XIX wieku. Użytkowany jako budynek mieszkalny. Nieobjęty ochroną konserwatorską. Pożar wybuchł we wrześniu 2017 roku. Ogień pojawił się na poddaszu i dalej rozprzestrzenił na dach budynku. Z opinii biegłego wynika, że w dworze doszło do zwarcia instalacji elektrycznej.

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Ciężkowie (woj. kujawsko- pomorskie)

Wzniesiony w latach 1898-1900, poewangelicki, przejęty w 1948 r. przez parafię rzymskokatolicką św. Wita w Słupach. Wpisany do rejestru zabytków. W listopadzie wybuchł pożar, który strawił całkowicie dach budynku, zniszczeniu uległy również zabytkowe organy, w części na skutek rozprzestrzeniającego się ognia, a w części w wyniku prowadzonej akcji gaśniczej. Z ekspertyzy biegłych wynika, że do pożaru doszło wskutek prowadzonych prac remontowych, podczas opalania starej powłoki malarskiej.

MONIKA BARWIK

Kierownik działu Analiz Kryminalnych w Narodowym Instytucie Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Absolwentka archeologii śródziemnomorskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Od początku (1997) współpracuje z redakcją „Cenne, bezcenne / utracone”, jako autorka katalogu strat zabytków, a także artykułów dotyczących : strat w dobrach kultury, problemów związanych z ich identyfikacją oraz funkcjonowania bazy *Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem*.